

Konsekvensvurdering af ændrede bestemmelser for færdsel og jagt på Salt-holms beskyttede arter og naturtyper

---

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 23. oktober 2012

Preben Clausen¹

¹ Institut for Bioscience

Antal sider: 10

Faglig kommentering:
Thomas Eske Holm, Institut for Bioscience

Kvalitetssikring, DCE:
Poul Nordemann Jensen

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Indhold

1	Baggrund	3
2	Udpegningsgrundlag	4
3	Forslag til ændret beskyttelse	6
4	Konsekvensvurdering	8
4.1	Beskyttede arter i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivet	8
4.2	Beskyttede naturtyper i henhold til habitatdirektivet	9
4.3	Beskyttede arter i henhold til habitatdirektivet	9
5	Referencer	10

1 Baggrund

Naturstyrelsen har den 4. september 2012 sendt et udkast til en ny bekendtgørelse om "Saltholm fredning og vildtreservat" i offentlig høring, der skal erstatte den eksisterende bekendtgørelse nr. 673 af 20. august 1993 om fredning af vandarealerne omkring Saltholm.

Den eksisterende bekendtgørelse har som formål "at beskytte de natur- og kulturhistoriske værdier, som knytter sig til fladvandsarealerne omkring Saltholm"

Det nye udkast til bekendtgørelse har som formål "at beskytte de natur- og kulturhistoriske værdier, der knytter sig til de lavvandede dele af søterritoriet omkring Saltholm¹ og at regulere færdsel og jagt for at beskytte fuglelivet i området".

Udkastet til bekendtgørelsen supplerer endvidere Overfredningsnævnets "afgørelse af 27. december 1983 om fredning af øen Saltholm med omliggende småøer, Tårnby kommune (sag nr. 2547/82)" - der fastlægger en række regler for udnyttelsen af Saltholm, herunder en række færdselsbegrænsninger på størstedelen af øen i fuglenes yngleperiode.

Efter anmodning fra Naturstyrelsen til DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi giver dette notat en kortfattet konsekvensvurdering af mulige negative påvirkninger af de arter og habitater, der indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område nr. 142 Saltholm og omliggende hav, der er identisk med EF-habitatområde nr. 126 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 110.

Konsekvensvurderingen bygger på eksisterende viden om fuglenes forekomst i området, der især blev opsamlet i forbindelse med det daværende DMU's intensive forundersøgelser, konsekvensvurdering og opfølgning på Øresundsforbindelsens mulige effekter på fuglelivet i Øresund generelt og Saltholm i særdeleshed - et arbejde der blev afleveret i 3-5 årlige rapporter fra 1993-2000.

Dette omfattende materiale er suppleret med en screening af nyere tal fra NOVANA programmets artsovervågning 2004-2011 samt reservatovervågningen 2008-2010 (se Clausen 2010).

---

¹ I høringsmaterialet nævnes fejlagtigt Amager i stedet for Saltholm i formålparagraffen. Dette er en skrivefejl, der vil blive rettet (Henrik Lykke Sørensen, Naturstyrelsen, pers. medd.).

2 Udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlagene for Natura 2000 området fremgår af Naturstyrelsens hjemmeside.

For EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 110 omfatter det 18 fuglearter, fordelt med 9 ynglefuglearter (Y) og 10 trækfuglearter (T og Tn), idet bramgåsen er omfattet af begge kategorier.

<i>Fuglebeskyttelsesområde 110: Saltholm og omliggende hav</i>				Kode
Sangsvane #			T	F4
Havørn			Tn	F2
Rørhøg		Y		F3
Vandrefalk			Tn	F2
Bramgås		Y	T	F1, F4
Klyde		Y		F1
Almindelig ryle		Y		F1
Brushane		Y		F1
Fjordterne		Y		F1
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F1
Mosehornugle		Y		F1
	Skarv		T	F4
	Knopsvane		T	F4, F7
	Grågås		T	F4, F7
	Pibeand		T	F4
	Skeand		T	F4
	Ederfugl		T	F4, F6

foreslået udtaget af udpegningsgrundlaget (jf. Naturstyrelsens Høring 25. juni - 20. august 2012 om Ændringer i Fuglebeskyttelsesområdernes udpegningsgrundlag). Herudover er der forslag om yderligere udpegningsgrundlag af området for Rovterne som ynglefugl (samme kilde).

F-Koderne refererer til begrundelsen for udpegningsgrundlaget af området for fuglearterne i henhold til Naturstyrelsens hjemmeside og omfatter:

- F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1% eller mere af den nationale bestand.
- F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1% eller mere af den nationale bestand.
- F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.
- F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1% eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

- F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.
- F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.
- F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fædningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

For EF-habitatområde nr. 126 omfatter det 7 naturtyper og 2 arter.

<i>Habitatområde 126: Saltholm og omliggende hav</i>	
Naturtypenr.	Betegnelse
1110	Sandbanke
1150	Lagune
1160	Bugt
1170	Rev
1210 #	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1310	Enårig strandengsvegetation
1330	Strandeng
Artsnr.	Art
1364	Gråsæl
1365	Spættet Sæl

foreslået udtaget af udpegningsgrundlaget (jf. Naturstyrelsens Høring 25. juni - 20. august 2012 om Ændringer i Habitatområdernes udpegningsgrundlag).

3 Forslag til ændret beskyttelse

De forandringer i beskyttelsen af Saltholm, der introduceres i udkastet til den nye bekendtgørelse sammenholdt med de allerede gældende reguleringer af færdsel, jagt og sejlads omfatter især ændringer udenfor fuglenes yngleperiode.

Dvs. at forvaltningen på selve øen og dennes randområder vil være uforandret i foråret og den første halvdel af af sommeren – og indebærer:

- 1) Et helårligt generelt færdselsforbud på søterritoriet syd og øst for Saltholm som beskrevet i bilag 1 nr. 2, og på den del af søterritoriet i reservatet omkring Søndre Flint, der ligger indenfor en afstand af 300 m fra revet (i henhold til bekendtgørelsen om reservat). Dette er oprettet af hensyn til den ynglende bestand af spættede sæler.
- 2) Et generelt færdselsforbud i perioden 1. april til 15. juli på den del af Saltholm der ligger syd for hegningen øst for Holmegård) samt på alle småøerne syd og øst for øen (i henhold Overfredningsnævnets afgørelse). Dette er oprettet af hensyn til de ynglende fugle på øen.
- 3) Et generelt færdselsforbud i en perioden 1. april til 15. juli et smal zone på den del af søterritoriet, der ligger umiddelbart udenfor det landområde der er omtalt i Overfredningsnævnets afgørelse (i henhold til bekendtgørelsen om reservat). Dette er også oprettet af hensyn til de ynglende fugle på øen. Det fremgår ikke af bekendtgørelsesudkastet, hvor bred en zone, der er tale om – men det det er blevet oplyst at den er 50 meter (Henrik Lykke Sørensen, Naturstyrelsen, pers. medd.), hvilket er en fordobling af den aktuelt gældende zone på 25 meter.

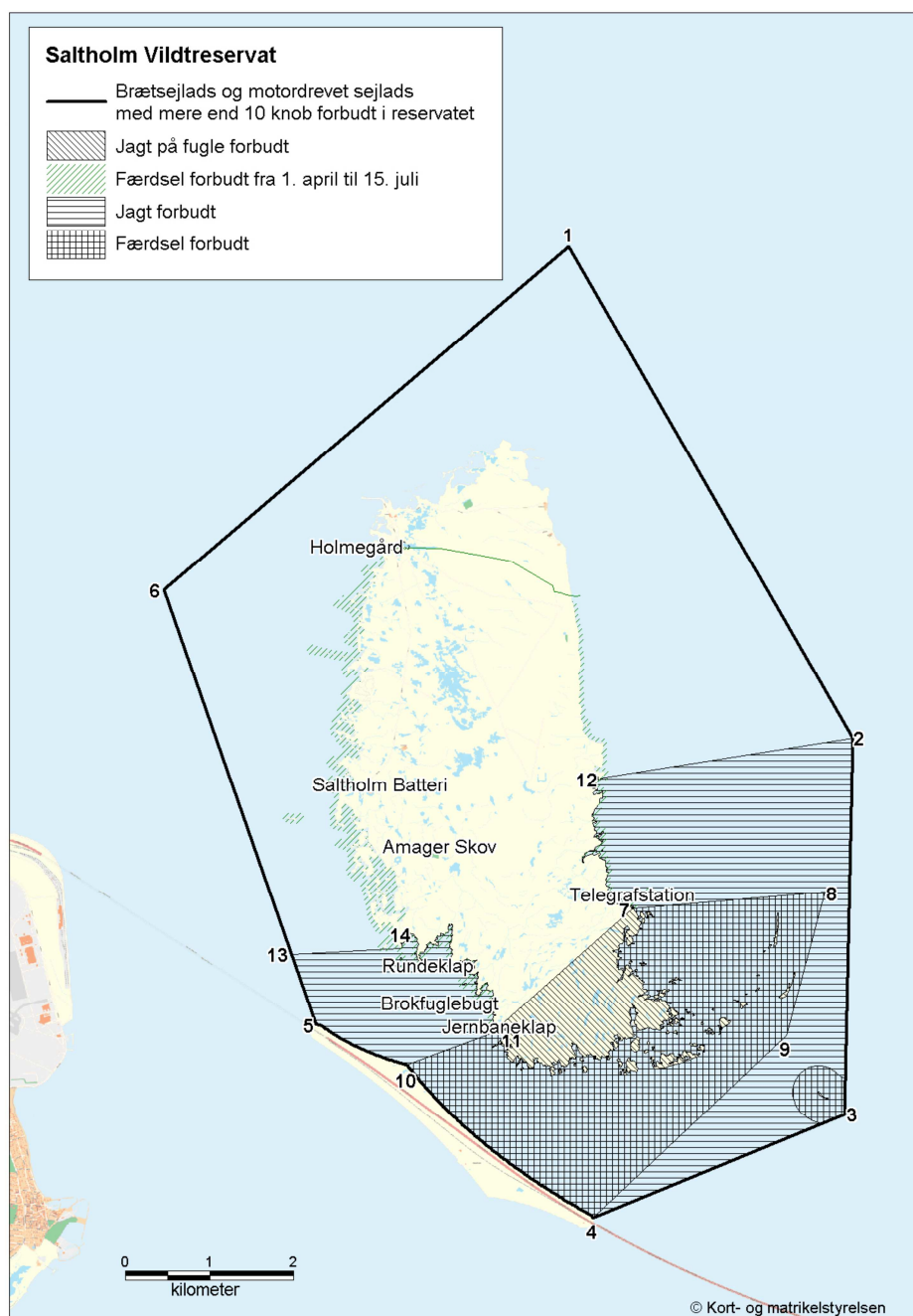
Det nye udkast til bekendtgørelse om fredning og vildtreservat fastholder forbud mod brædtsejlads og hurtigtgående motorbådssejlads (> 10 knob) i området samt introducerer flg. forandringer i forhold til den eksisterende:

- 1) at gældende 25 m bufferzone langs kysten på hele øen, hvor sejlads og færdsel og dermed også jagt er forbudt, ophæves udenfor yngleperioden,
- 2) at det eksisterende jagtforbud på søterritoriet rundt om øens sydlige del fastholdes, dog således at afgrænsningen mod sydvest fremover følger Peberholms nordkant. Det samlede beskyttede areal sydvest for øen er marginalt forskelligt fra det eksisterende,
- 3) at der indføres en 50 m bufferzone på søterritoriet med færdselsforbud langs øens vest- og østkyster i fuglenes yngletid, hvis nordgrænser modsvarer det af Overfredningsnævnet fastlagte færdselsforbud i fuglenes yngletid på land og sydgrænser modsvarer det af Fredningsnævnet fastlagte helårlige færdselsforbud (er allerede nævnt ovenfor),
- 4) at der indføres et jagtforbud på øens sydligste landareal samt småøerne syd og øst for øen, svarende til Overfredningsnævnet fastlagte hel-

årlige færdselsforbud på land (der i de gældende regler har en undtagelse for jagtlejere),

- 5) at datoer for jagtstart ændres, så de følger jagtlovens generelle bestemmelser (dvs. 1. september for svømmeænder og gæs) – i modsætning til den aktuelt gældende regel på øen i henhold til hvilken jagtstart er efter 15. september.

Bestemmelserne er sammenfattet i kortet nedenfor (taget fra Naturstyrelsens høringsmateriale).

4 Konsekvensvurdering

Det daværende DMU har allerede en gang tidligere i et notat af 1. juli 2009 til Skov- og Naturstyrelsen (Clausen 2009) redegjort for de fordele, der synes at være forbundet med de ovenfor anførte ændringer af hensyn til yngle- og trækfuglene i udpegningsgrundlaget – hvorfor der henvises til dette.

I dette supplerende notat foretages en kortfattet konsekvensvurdering af de ændrede bestemmelser for de udpegede arter.

Forslaget til ændret afgrænsning af reservatbestemmelserne sigter primært mod at forbedre rastefuglenes muligheder for at udnytte Saltholm i jagtsæsonen, dvs. om efteråret og vinteren, samt at sikre at ynglefuglene på øen ikke forstyrres af sejlads, herunder både der opankres langs øens kyster.

I konsekvensvurderingen lægges der derfor særligt vægt på trækfuglearterne i fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. Det skyldes at de forandringer i beskyttelsen af Saltholm, der introduceres i udkastet til den nye bekendtgørelse sammenholdt med de allerede gældende reguleringer af færdsel, jagt og sejlads især omfatter ændringer udenfor fuglenes yngleperiode.

Andre arter/habitater i udpegningsgrundlagene behandles summarisk.

4.1 Beskyttede arter i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivet

4.1.1 Trækfugle

For arterne skarv, sangsvane, knopsvane, pibeand, skeand og ederfugl, der oftest fouragerer på de fladvandede arealer rundt om Saltholm og småøerne vurderes det, at de ændrede bestemmelser ikke får nogen negativ konsekvens for arternes bevaringsstatus og fremtidige udnyttelse af området som rasteplads. Ophævelsen af den smalle jagtfrie bufferzone på 25 meters bredde langs Saltholms øst og vestkyster har marginal effekt på fuglenes udnyttelsesmuligheder i kystzonen, da der kan udøves jagt både på søterritoriet og landsiden af bufferzonen, hvorfor den reelt ingen nyttevirkning har, da fugle generelt har en flugt afstand overfor mennesker på mere end 25 meter (Laursen m.fl. 2005, Laursen & Holm 2011).

I det tidligere notat er der redegjort for netop det problematisk i dette fordi det fladvandede område indenfor 1 m kurven overalt på øen er smalt, hvorfor fuglenes udnyttelse af den fladvandede zone kan påvirkes af jagt fra begge sider i området hvor der ikke er jagtforbud på enten vand eller land (Clausen 2009). Der er også redegjort for hvorfor etableringen af et reservat med et landareal inkluderet på øens sydlige del uden tvivl vil kunne medvirke til en øget forekomst af rastende vandfugle på øen, fordi der vil blive tale om et langt mere sammenhængende reservat, hvor fuglene vil kunne udnytte vandflader og strandengene på øen i en uforstyrret vekselvirkning. Det er også fremhævet, at det samtidigt vil kunne sikre at disse forbliver på øen i forbindelse med forstyrrelser, frem for fx at flyve væk, herunder mod andre reservater på Amager og forbi/over Københavns Lufthavn.

Det vurderes samtidigt af at etableringen af et større og mere sammenhængende reservat både vil kunne kompensere for en tidligere jagtstart – og sik-

re at de relativt få fældende knopvaner, der stadig måtte være afslåede, kan søge ind i reservatet og færdiggøre deres fældning i de dele af dette, der har et totalt færdselsforbud.

For arterne vandrefalk, bramgås og grågås der oftest fouragerer på Saltholm eller småøerne og pibeand, der indimellem fouragerer på land, vurderes det at de ændrede bestemmelser ikke får nogen negativ konsekvens for arternes bevaringsstatus og fremtidige udnyttelse af området som rasteplads. Færdselsrestriktionerne på selve øen i jagtsæsonen er uforandret og forstærkes ved introduktion af et terrestrisk jagtfrit område på den sydlige del af øen og småøerne syd for øen.

For havørn, der først er blevet hyppigere gæst på øen efter DMU afsluttede undersøgelserne af Øresundsforbindelsen i 2000, er det ukendt om de primært fisker i farvandet omkring øen eller jager efter fugle (fx blishøns) eller fouragerer på ådsler på øen. Uanset hvilken fødebiologi de har så vurderes det dog at vurderes det de ændrede bestemmelser ikke får nogen negativ konsekvens for arternes bevaringsstatus og fremtidige udnyttelse af området som rasteplads med samme argumenter som arterne ovenfor.

4.1.2 Ynglefugle

For ynglefuglene rørhøg, bramgås, klyde, almindelig ryle, brushane, fjordterne, havterne, dværgterne, evt. rovterne og mosehornugle vurderes det at de ændrede bestemmelser ikke får nogen negativ konsekvens for arternes bevaringsstatus og fremtidige udnyttelse af området som yngleplads. Færdselsrestriktionerne på selve øen er opretholdt og forstærkes (marginalt) med en dobbelt så bred bufferzone rundt om det meste af øen.

4.2 Beskyttede naturtyper i henhold til habitatdirektivet

For naturtyperne sandbanke, lagune, bugt, rev, enårig vegetation på stenede strandvolde, enårig strandengsvegetation og strandeng vurderes det at de ændrede bestemmelser ikke får nogen negativ konsekvens for naturtypernes fremtidige udbredelse og bevaringsstatus i området. Færdselsrestriktionerne på selve øen er opretholdt og påvirkningen af de terrestriske naturtyper (enårig vegetation på stenede strandvolde, enårig strandengsvegetation og strandeng) uforandret. Påvirkningen af de marine naturtyper (sandbanke, lagune, bugt, rev) må også opfattes som uforandret, da ændringen af en bufferzonering fra 25 til 50 meter ingen reel effekt har på mulighed for sejlads i området, der kunne påvirke havbundshabitaterne. Den smalle zone langs Saltholm er så lavvandet at den ofte er tørlagt eller vil være dækket af højst 15-20 cm vand.

4.3 Beskyttede arter i henhold til habitatdirektivet

For arterne gråsæl og spættet sæl vurderes det at de ændrede bestemmelser ikke får nogen negativ konsekvens for arterne fremtidige udbredelse og bevaringsstatus i området. Det store reservatområde med færdselsforbud er opretholdt og sikrer sælerne fredfyldte yngle-, fælde- og hvilepladser hele året. Introduktionen af et jagtforbud på den sydlige del af øen og på småøerne vil yderligere tilgodese dette formål.

5 Referencer

Clausen, P. 2009. Angående en eventuel ændring af reservatet på Saltholm. Notat fra Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet til Skov- og Naturstyrelsen 1. juli 2009. 9 sider.

Clausen, P. 2010. Resultater fra nyere optællinger af trækfugle i reservatet på Saltholm 2008-2009. Notat fra Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet til Skov- og Naturstyrelsen og Tårnby Kommune, 3. august 2010. 11 sider.

Laursen, K., Kahlert, J. & Frikke J. 2005. Factors affecting escape distance of staging waterbirds. - *Wildlife Biol.* 11: 13-19.

Laursen, K. & Holm, T.E. 2011. Forstyrrelser af fugle ved menneskelig færdsel - en oversigtsartikel. *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 105: 127-138.